

ЗАХВОРЮВАНІСТЬ ДІТЕЙ м. ВІННИЦІ НА ГЕРПЕТИЧНІ СТОМАТИТИ

О.І. Попова, Т.В. Чугу

Вінницький національний медичний університет
ім. М.І. Пирогова

Резюме. Дана стаття є узагальненням результатів дослідження епідеміологічних аспектів герпетичного стоматиту у дітей м. Вінниці, отриманих у різні роки та проаналізованих за віком, статтю та порами року.

Ключові слова: герпетичний стоматит, епідеміологія герпесу.

ЗАБОЛЕВАЕМОСТЬ ДЕТЕЙ г. ВИННИЦЫ ГЕРПЕТИЧЕСКИМИ СТОМАТИТАМИ

Е.И. Попова, Т.В. Чугу

Резюме

Данная статья является обобщением результатов эпидемиологических аспектов герпетического стоматита у детей г. Винницы, полученных в разные годы и проанализированных по возрасту, полу и временам года.

Ключевые слова: герпетический стоматит, эпидемиология герпеса.

THE HERPETIC STOMATITIS MORBIDITY OF CHILDREN OF VINNITSA

O. Popova, T. Chugu

Summary

This article is generalization of results of epidemiology aspects of herpetic stomatitis at children of Vinnitsa, got in different years and analyzed on age, sex and seasons.

Key words: herpetic stomatitis, the epidemiology of herpes.

ВСТУП

Упродовж останнього двадцятиліття в умовах погіршення екології та зростання психоемоційної напруги, котрій піддається сучасна людина, значно змінилась епідеміологія захворювань, викликаних вірусами герпесу [5].

Зростання питомої ваги герпесвірусних інфекцій у дитячого та дорослого населення на тлі зниження імунологічної резистентності спричинило виникнення асоційованих форм уражень [4]. Зростання ймовірності виникнення гострих герпетичних уражень супроводжується збільшенням ризику подальшого рецидивування [1, 4]. Значний клінічний поліморфізм герпетичної інфекції від обмежених уражень до генералізованих форм із залученням у вірусний процес життєво важливих внутрішніх органів, а також розвитком на тлі персистенції вірусу простого герпесу злоякісних новоутворень [3] зумовлює для клінічної стоматології всебічне вивчення герпетичної інфекції та особливості її перебігу в різних регіонах нашої країни. Герпесвірусні захворювання порожнини рота є одними з найбільш важких і займають важливе місце серед інфекційних захворювань у стоматології. У зв'язку зі значним поширенням герпетичних стоматитів серед дітей, тобто найбільш вразливої частини населення, актуальним є більш поглиблене епідеміологічне дослідження в даній групі: визначення місця гострого та рецидивуючого герпетичних стоматитів у структурі захворювань слизової оболонки порожнини рота, зв'язок захворюваності з віком і статтю дітей, порами року, розподіл випадків герпетичних стоматитів за календарними місяцями року. Уточнення даних про динаміку розповсюдженості та сучасні особливості перебігу гострих і хронічних стоматитів є важливим також для планування надання допомоги й необхідним для створення раціональної системи диспансерного спостереження.

Метою дослідження стало вивчення розповсюдженості та епідеміологічних аспектів герпетичних стоматитів серед дитячого населення м. Вінниці в різні періоди часу та порівняння отриманих даних.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження дитячої захворюваності на герпес проведено за допомогою аналізу 1048 амбулаторних карт міської дитячої стоматологічної поліклініки м. Вінниці за 2011 рік. Ураховували кількість дітей (окремо хлопчиків і дівчаток), які перенесли гостру форму чи рецидив герпесу, захворюваність відносно інших стоматитів, захворюваність відносно іншої патології слизової оболонки порожнини рота (СОПР), взаємозв'язок захворюваності з порами року та віком дітей та отримані дані порівнювали з результатами досліджень 2005 року [2].

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

При вивченні структури стоматологічних захворювань у різні періоди часу (2005 та 2011 роки), із приводу яких хворі звертаються у спеціалізований кабінет лікування захворювань СОПР, було встановлено найбільшу кількість звернень із приводу гострого герпетичного стоматиту (ГС) ($49,55 \pm 0,84$ %) серед усіх звернень через будь-які причини (табл. 1).

У 2011 році відмічено незначне зростання кількості випадків ГС у порівнянні із 2005 роком (50,38 та 48,71 % відповідно).

При аналізі структури захворюваності на стоматит було встановлено, що у 2011 році залишилась досить висока захворюваність на ГС, яка становить 65,92 % і надалі посідає перше місце серед усіх звернень із приводу стоматиту (табл. 2).

Таблиця 1

Структура захворювань СОПР за даними звернень у спеціалізований кабінет

Роки	Гострий герпетичний стоматит		Рецидивуючий герпетичний стоматит		Інші стоматити		Інші причини звернення		Усього звернень	
	Абс. кіль-сть.	%	Абс. кіль-сть.	%	Абс. кіль-сть.	%	Абс. кіль-сть.	%	Абс. кіль-сть.	%
2005	606	48,71	101	8,12	238	19,13	299	24,04	1244	100
2011	528	50,38	71	6,77	202	19,28	247	23,57	1048	100
Разом	1134	49,55	172	7,45	440	19,20	546	23,80	2292	100

Таблиця 2

Місце герпетичних стоматитів у структурі захворюваності на стоматит

Роки	ГГС		РГС		Інші стоматити		Усього звернень із приводу стоматиту	
	Абс. кіль-сть.	%	Абс. кіль-сть.	%	Абс. кіль-сть.	%	Абс. кіль-сть.	%
2005	606	64,13	101	10,69	238	25,18	945	100
2011	528	65,92	71	7,87	202	26,21	801	100
Разом	1134	66,39	172	8,08	440	25,53	1746	100

Таблиця 3

Розподіл випадків захворюваності на гострий герпетичний стоматит за місяцями року

Місяці року	Кількість випадків ГГС та РГС у %			
	2005 рік		2011 рік	
	ГГС	РГС	ГГС	РГС
I	5,12	8,91	6,44	7,04
II	6,77	4,95	7,01	7,04
III	5,12	10,9	7,20	5,63
IV	7,75	7,92	7,01	7,04
V	6,11	7,92	8,90	11,27
VI	7,26	9,90	11,17	15,49
VII	9,41	7,92	13,07	22,54
VIII	10,89	9,90	11,93	8,45
IX	13,53	8,91	7,20	2,82
X	12,37	8,91	8,14	2,82
XI	9,41	5,94	7,76	5,63
XII	6,26	7,92	4,17	4,23
Усього	100	100	100	100

РГС у структурі захворювань СОПР у різні роки дослідження становить $7,45 \pm 0,68$ % та $8,08 \pm 1,41$ % у структурі захворюваності на стоматит відповідно. У 37,3 % дітей хронізація стоматиту розпочинається у віці до 5-ти років.

При дослідженні сезонності захворюваності на герпетичний стоматит було встановлено, що ГГС та РГС зустрічаються протягом року, але з різною частотою відповідно до календарних місяців року (табл. 3).

Виявлено, що зростання захворюваності на ГГС у 2011 році спостерігається в липні та складає 13,07 % від усіх випадків. За нашими попередніми даними, у 2005 році найбільша кількість випадків ГГС спостерігалась у вересні і становила 13,53 %.

Дослідження посезонного розподілу частоти захворюваності на ГГС і РГС показало найбільшу кількість випадків улітку 2011 року (36,17 та 49,3 % відповідно). У 2005 році найбільша кількість випадків ГГС була відмічена восени, а найменша – у зимку, що збігається з результатами 2011 року.

Аналіз отриманих даних виявив залежність рівня захворюваності на ГГС і РГС у залежності від віку дітей (табл. 4).

Так, у дітей першого року життя захворюваність на ГГС становить $2,84 \pm 0,20$ % випадків. Максимальне зростання захворюваності на ГГС спостерігається у віці 1–2 роки та становить $50,40 \pm 0,59$ % випадків. Далі від 3-х до 5-ти років кількість випадків захворюваності на ГГС поступово зменшується до $13,47 \pm 0,40$ %, у віці від 5–7 років – до $5,87 \pm 0,76$ %. Найнижчий рівень захворюваності на ГГС спостерігається у віці 14–18 років і складає $0,87 \pm 0,11$ %.

Аналізуючи захворюваність на РГС, було встановлено невисокий рівень захворюваності з 1 до 7-и років ($12,39 \pm 1,36$ %). Максимальний рівень захворюваності на РГС спостерігається у віці від 7 до 14-ти років і становить $40,14 \pm 3,52$ %.

Таблиця 4

Захворюваність дітей на гострий герпетичний стоматит у різні вікові періоди (у %)

	Вікові періоди							
	До 1 року	1–2 роки	2–3 роки	3–5 років	5–7 років	7–14 років	14–18 років	Усього
2005	2,64	50,99	13,04	13,86	5,12	13,37	0,98	100
2011	3,03	49,81	15,15	13,07	6,63	11,55	0,76	100
Разом	2,84	50,40	14,09	13,47	5,87	12,46	0,87	100

Таблиця 5

Захворюваність дітей на рецидивуючий герпетичний стоматит у різні вікові періоди (у %)

Вік	Вікові періоди (у роках)							
	0–1	1–2	2–3	3–5	5–7	7–14	14–18	Усього
2005	-	10,89	15,84	13,86	14,85	36,63	7,93	100
2011	-	8,45	9,86	11,27	14,08	43,66	12,68	100
Разом	-	9,67	12,85	12,57	14,46	40,14	10,31	100

Вивчення поширеності захворювання ГГС і РГС залежно від статі не виявило суттєвих відмінностей. Установлено, що гострий та рецидивуючий герпетичний стоматит зустрічається майже з однаковою частотою як у хлопчиків (50,02 %), так і в дівчаток (49,98 %).

Таким чином, порівнюючи отримані дані в період досліджень із 6-річним інтервалом, відмічено загальні тенденції епідеміології герпетичних стоматитів, які не змінилися, і деякі відмінності. Так, у структурі захворюваності СОПР і серед інших стоматитів гострий герпетичний стоматит продовжує посідати перше місце (відповідно $49,55 \pm 0,84$ та $66,39 \pm 0,90$ %). ГГС і РГС зустрічаються майже з однаковою частотою у хлопчиків і дівчаток (відповідно 50,02 та 49,98 %). Найвища частота ГГС і надалі спостерігається у віці 1–2 роки – $50,40 \pm 0,59$ % випадків, що свого часу ми пов'язали з особливостями будови СОПР у даному віці, травмою слизової під час прорізування зубів та зникненням антигену до вірусу простого герпесу, отриманих від матері при народженні. Рецидивуючий герпес у дітей до року ще не спостерігається. У віці 1–2 роки визначається найменша кількість випадків ($9,67 \pm 1,22$ %) РГС. У 2011 році суттєво збільшилась кількість звернень із приводу РГС у віковій групі 7–14 років (із 36,63 до 43,66 % випадків) та дещо у групі 14–18 років

(із 7,93 до 12,68 %). Це може бути пов'язано як зі збільшенням кількості випадків РГС, так і з підвищенням звернень у спеціалізований кабінет молодих людей унаслідок збільшення обізнаності про небезпеку герпетичної інфекції. При вивченні сезонності герпетичної інфекції у 2005 році найбільша кількість випадків спостерігалась восени та влітку, у 2011 році – улітку, що підтверджує думку про зниження активності імунних механізмів захисту організму внаслідок підвищеного УФ-опромінення.

ВИСНОВКИ

1. Не дивлячись на велику кількість існуючих методів лікування герпетичної інфекції, розповсюдженість цієї патології зростає, випереджаючи приріст населення, та потребує уваги дослідників усіх країн світу.
2. Отримані дані про динаміку розповсюдженості та сучасних особливостей перебігу гострого та хронічного стоматитів у дітей м. Вінниці є важливими для планування надання допомоги в даному регіоні й необхідними для створення раціональної системи диспансерного спостереження.
3. Треба продовжити всебічне вивчення герпетичної інфекції та особливостей її перебігу в різних регіонах нашої країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Олійник О.Є., П'янова О.В., Савичук Н.О. Моніторинг ерадикаційної ефективності у вивченні лікувально-профілактичного комплексу з використанням препарату «Валавір» ВАР «Фармак» у дітей із хронічно рецидивуючою герпетичною інфекцією порожнини рота // Современная стоматология. – 2009. – № 3. – С. 63–69.
2. Попова О.І. Епідеміологічні аспекти герпетичного стоматиту у дітей м. Вінниці // Новини стоматології. – 2006. – № 4 (49). – С. 87–90.
3. Почтарь В.Н., Македон А.Б., Скиба В.Я. Вирусная инфекция как этиоло-

гический фактор при стоматитах // Современная стоматология. – 2009. – № 2. – С. 52–56.

4. Савичук Н.О. Превентивна та протирецидивна терапія захворювань слизової оболонки порожнини рота й губ, асоційованих з вірусами герпесу // Современная стоматология. – 2011. – № 5. – С. 35–38.

5. Ункуца Д. Оптимізація діагностики і комплексного лікування герпетических стоматитів // Дент Арт. – 2012. – № 3. – С. 53–60.